

دانش

جهانگ
بیردانی
دانش

موسیقی

پتهوون
مرکز موسیقی پتهوون شیراز

انتشارات سوره مهر (وابسته به حوزه هنری)

مرکز موسیقی حوزه هنری

طنز داستانی موسیقایی

جهانگیر (عباس) دانای علمی

علاج جلد هماذین برای

چاپ و صحافی: شرکت است (سهامی عام)
 چاپ اول: ۱۳۸۹
 شمارگان: ۲۵۰۰ نسخه
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۰۶-۹۷۶-۴

فهرست مطالب در کتابخانه دیجیتال مرکز موسیقی بتهوون شیراز

سرشناسه: دانای علمی، جهانگیر، ۱۳۳۶ -
 عنوان و نام پدیدآور: طنز داستانی موسیقایی / جهانگیر (عباس)
 دانای علمی.
 مشخصات نشر: تهران: شرکت انتشارات سوره مهر، ۱۳۸۹.
 مشخصات ظاهری: ۱۲۲ ص.
 ISBN: 978 - 964 - 506 - 976 - 4

وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۲۲.
 موضوع: داستان‌های طنزآمیز فارسی -- قرن ۱۴
 موضوع: داستان‌های کوتاه فارسی -- قرن ۱۴
 موضوع: موسیقی -- لطیفه، طنز و هجو
 شناسه افزوده: شرکت انتشارات سوره مهر
 رده بندی کنگره: ۱۲۸۹ ط ۹۱۸۶۶۲ الف / PIR۸۰۴۱
 رده بندی دیویی: ۸۵۷/۶۲
 شماره کتابشناسی ملی: ۱۸۵۵۶۳۹

نشانی: تهران، خیابان حافظ، خیابان رشت، شماره ۳۳
 صندوق پستی: ۱۱۴۴ - ۳۵۸۱۵ تلفن: ۶۶۶۶۵۸۶۸
 تلفن مرکز پخش: (پنج خط) ۶۶۶۶۰۹۹۷ فکس: ۶۶۶۶۹۹۵۱
 www.iricap.com

- پیش‌درآمد ۰۰۷
- پیشگفتار ۰۱۱
- مجلس ختم ابوی حاج آقا محسن
- ۰۱۹ و آهنگ بادا بادا مبارک بادا
- تنبک، تالاق تلوق، تالاب تولوپ
- ۰۲۵ و ریز پلنگ پلنگی
- روز موسیقی ملی با ارگ بم
- ۰۳۵ و ارگ کریم‌خان
- ایرانی آهنگ ایرانی بلد نیست
- ۰۴۳ خارجی باید آن را بنوازد
- ۰۵۱ از مسلم‌خوانی بیات زند تا...
- ۰۶۱ موسیقی تلفیقی دکتر کیلویی و یدک‌کش مارا
- ۰۶۷ سیاره زهره و موسیقی ما
- ۰۷۱ نای هفت‌بند بشکنند اما کلاه
- ۰۷۹ کارت دعوت میرزا عبدالله کجاست؟
- ۰۸۹ موسیقی درمانی با طبل و سنج و تپیره
- ۱۰۵ از اوستایی تا استادی
- منابعی که در نوشتن طنز موسیقایی
- ۱۱۹ از آن‌ها استفاده شده است

پیش در آمد

هنگامی که به سال ۱۳۸۱، دوره تازه ماهنامه مقام موسیقایی (به سردبیری رضا مهدوی) با اندیشه‌ها و انگیزه‌هایی جدید به راه افتاد، راه‌هایی برای نویسندگان تازه‌پا، گشوده شد که تا پیش از آن، نه تنها در هیچ کدام از مجلات مخصوص موسیقی، بلکه در سایر مجلات فرهنگی - هنری کشور نیز تصور نمی‌رفت که بتوان چنین باب‌هایی را باز کرد و مهم‌تر، تداوم آن را نیز تأمین ساخت. اما این کار به هر حال در حد همت خود و وسعت نظر دیگران، راهی مشخص را رفت و راه‌هایی را برای دیگران نیز باز کرد. با توجه به دوره پنج ساله انتشار مرتب ماهنامه مقام موسیقایی (دوره تازه: ۱۳۸۱ - ۱۳۸۶)، می‌توان ادعا کرد که این ماهنامه، پیشگام در سفارش و انتشار مطالب طنز یا مایه موسیقایی بوده است. در اینجا باید از هنرمندان اهل قلم که با لطف و بلند نظری، با ارسال یک یا چند مطلب، شماره‌های اول ماهنامه را زینت بخشیدند یاد شود؛ سهیل داداشی، رامتین همایون، بهمن سمیعی و... (که البته این نام‌ها مستعار است و نام اصلی محفوظ خواهد ماند).

اما در این میان، دوست هم‌قلم و خستگی‌ناپذیر ما، آقای جهانگیر (عباس) دانای علمی بود که با آینده‌ای از صداقت حرفه‌ای و باور کامل و طنزنویس بودن خویش، برای اکثر شماره‌های ماهنامه مقام موسیقایی، مطلب تهیه می‌کرد و به تدریج، تبدیل به نویسنده تمام وقت مطالب طنز و فکاهی برای این نشریه شد. از آنجا که باب بحث آزاد و تبادل آراء، همواره برای اهالی «مقام» باز بوده و هست، تعیین این موضوع که مطالب آقای دانای علمی تا چه اندازه با معیارها و موازین طنزپردازی (و یا حوزه‌های مجاور آن نظیر هجو و فکاهه و...) دوری یا نزدیکی دارد، بر عهده کارآزمودگان و متخصصان این رشته در دفتر طنز حوزه هنری است. گردانندگان ماهنامه مقام موسیقایی، بر آن نبودند تا با معیارهایی خیلی فنی و دقیق، مشخص کنند که مطالب آقای دانای علمی تا چه اندازه طنز هست یا نیست، فقط معلوم شده بود که این نوشته‌ها، خوانندگان و خوانندگان قابل توجهی بین قشر میانسال به بالای طبقه متوسط جامعه اهل موسیقی دارند، و در محتوا نیز از خط قرمزهای تعریف شده مرکز موسیقی حوزه هنری، تخطی نمی‌کنند. یکی از اصول مورد نظر این مرکز و ارگان مطبوعاتی آن نیز از همان اول، جذب طبقه متوسط اجتماع و به مرور زمان خواص بود. تصمیم برای انتشار این نوشته‌ها به صورت کتاب نیز دنباله همان سیاست است.

لازم به تذکر است که افتتاح اولیه این موضوع در فرهنگ موسیقی ایران را از سیدعلیرضا میرعلی‌نقی داریم. اولین بار، او بود که موضوع مهم طنزپردازی در موسیقی (با کلام و بی‌کلام) را مطرح کرد و با سخنرانی در دانشگاه سوره (در زمان ریاست رضا مهدوی) و دفتر طنز حوزه هنری (در زمان ریاست ابوالفضل زرویی نصرآباد)، رهیافت‌ها و نکته‌بینی‌های دقیق علمی - هنری خود را با جماعت علاقمند در میان

گذاشت و نخستین مقاله بلند درباره طنز موسیقایی نیز در کنار دیگر مطالب از آن اوست (رهیویه هنر، شماره ۳، پاییز ۱۳۷۶).

به نظر گرداندگان بخش‌های علمی، هنری و فرهنگی مرکز موسیقی و ماهنامه مقام موسیقایی، طنزپردازی در عرصه موسیقی، یک سرگرمی و یا تفنن گذرا نیست، کاری است که قریحه هنرمندانه خاص خود را لازم دارد و می‌تواند حتی شعبه‌ای از نقد اجتماعی مسائل موسیقی کشور به حساب بیاید. همین‌طور کاریکاتور که قادر است احوالات درونی و خصوصیات انحصاری هنرمندان را طوری تصویر کند که حتی هنر عظیم و پیچیده عکاسی نیز از آن عاجز است. همه این‌ها بستگی دارد که کار، دست چه کسانی باشد و سطح فرهنگ مخاطبان در چه حدی باشد که بتوان از برآیند این دو گوشه چشمی به ارتقای دانش و فهم درست در جامعه اهل موسیقی کشور را داشت.

انتشارات سوره مهر و مرکز موسیقی حوزه هنری در راه تحقق برنامه‌ها و اهداف مطلوب خود که همانا الگوسازی در بستر فرهنگ صحیح و متکی بر اصول اعتقادی است، مصمم‌تر از گذشته حرکت می‌کند و در این مسیر دشوار، خود را همواره نیازمند صاحبان قلم و قریحه می‌داند. بدون شک تشویق به تحقیق و تألیف در چارچوب‌های پیشگفته می‌تواند نقشی به سزا در ارتقای کمی و کیفی فرهنگ والای موسیقی این مرز و بوم داشته باشد. پیش‌گامی انتشارات سوره مهر در چاپ و نشر نخستین مطالب مربوط به طنز موسیقایی، آن‌هم در شرایطی که این مقوله و مطالب مربوط بدان، حتی برای اکثریت موسیقی دانان ناشناخته است، نشان از چنین هدف و چنین راهی دارد که این قدم اول آن است.

انتشارات سوره مهر

منابع پیشگفتار

- انوری، حسن (۱۳۸۳). فرهنگ روز سخن، تهران، سخن.
- بهبزادی اندوهجردی، حسین (۱۳۷۸). طنز آوران و طنزپردازی در ایران، تهران، صدوق.
- پلارد، آرتور (۱۳۷۸). طنز، ترجمه سعید سعیدپور، تهران، مرکز.
- چنیدی، فریدون (۱۳۶۱). زمینه شناخت موسیقی ایرانی، تهران، پارت.
- دهخدا، علی اکبر (۱۳۷۳). لغت نامه، زیر نظر محمد معین و سید جعفر شهیدی، تهران، دانشگاه تهران.
- شفیعی کدکنی، محمدرضا (۱۳۸۴). «طنز و حافظ»، ماهنامه حافظ، ش ۱۲.
- صلاحی، عمران (۱۳۷۶). طنز و طنز آوران ایران، تهران، مروارید.
- معین، محمد (۱۳۸۲). فرهنگ فارسی، ج دوم، تهران، انتشارات بهزاد و ناهید آقامیرزایی.

بر خود بلور و رنگ از چهره بباز
چو تازیانه قهار طنز به چرخش درآید
طنز موسیقایی نباید از مسائل اجتماعی جدا باشد،
زیرا گذشت سال‌ها بعضی آهنگ‌ها و نغمه‌ها، چه
در کشور عزیزمان و چه در کشورهای دیگر، از
مسائل روز و اجتماع جدا نبوده است. چنان که از
گذشته‌های دور آهنگی به جای هزاران لشکر در
زمان و مکان خاصی تأثیر داشته که نمونه آن
بسیار است. بنابراین موسیقی زبان هنرمندی بوده
که ساز را در دست می‌گرفته و با توجه به تحولات
اوضاع زمانه خویش آن را می‌نواخته که اثر آن پس از
گذشت سال‌های متمادی همچنان بر جای مانده
است. پس نباید هر سازی را فقط به عنوان یک شیء
که تاریخ مصرف دارد قلمداد کنیم.
بنابراین، برای نوشتن درباره آن و حتی درباره
طنز باید دقت کافی و وافی مدنظر قرار گیرد.
این مجموعه اولین کتابی است که
مستقلاً به طنز موسیقی می‌پردازد.

مرکز موسیقی حوزه هنری
سوره مهر (وابسته به حوزه هنری)

تهران / خیابان حافظ / خیابان رشت / شماره ۲۳
صندوق پستی: ۱۵۸۱۵/۱۱۴۴

تلفن: ۶۶۴۶۵۸۴۸
مرکز بخش نشر کتابت‌تشریفات سوره مهر

تلفن: ۶۶۴۶۰۹۹۳ (بناحیه خط) فکس: ۶۶۴۶۹۹۵۱

ISBN: 978 - 964 - 506 - 976 - 4

9 789645 069764

ISBN: 978 - 964 - 506 - 976 - 4

9 789645 069764

بتهوون
مرکز موسیقی بتهوون شیراز

سوره مهر
ناشر برگزیده سال ۸۷